

Motion till riksdagen 2012/13:So270

av **Johan Pehrson (FP)**

Utfasning av tobaksbruket

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i likhet med Finland och Nya Zeeland bör överväga en bortre tidsgräns för användning av tobak.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om anonyma cigarettpaket och varningsbilder.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbud mot exponering av tobaksvaror i försäljningsställen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om intensifierade informationsinsatser om tobakens skadeverkningar.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om intensifierade insatser för tobaksavvänjning.

Motivering

År 2005 ratificerade Sverige Världshälsoorganisationens (WHO) tobakskonvention. Den har som mål att ”Skydda nuvarande och kommande generationer från de förödande hälsomässiga, sociala, miljömässiga och ekonomiska konsekvenserna av tobaksbruk och exponering för tobaksrök, genom att tillhandahålla åtgärder för tobakskontroll i syfte att fortlöpande och kraftigt minska tobaksbruket och exponering för tobaksrök”. Riksdagen antog 2011 en samlad strategi för alkohol, narkotika, dopnings- och tobakspolitiken. Den innehåller sju mål som omfattar tillgångs- och tillgänglighetsbegränsande arbete, skydd av barn och ungdomar, förebyggande arbete, tidiga insatser, vård och behandling samt riktlinjer för samarbetet med andra länder inom EU och internationellt. Trots detta framgår det av Folkhälsoinstitutets redovisningar att Sverige inte lever upp till tobakskonventionen i alla dess delar. Med tanke på vilka skador tobaksbruket medför behöver åtgärderna mot tobaks-

Fel! Okänt namn på

bruk skärpas. Årligen dör 6 500 personer i Sverige av tobak. 2010 avled 36 procent fler kvinnor av lungcancer jämfört med tio år tidigare. 16 000 ungdomar börjar årligen röka. Fem procent av alla barn uppskattas fortfarande exponeras för rökning i hemmen, i vissa områden upp till 30 procent. Statens folkhälsoinstitut uppskattar att rökningen kostar samhället 30 miljarder årligen. Finland ligger före Sverige i arbetet med att förebygga och minska tobaksbruket. I den tobakslag som gäller i Finland från oktober 2010 finns ett uttalat mål att landet ska bli tobaksfritt fram till 2040. Nya Zeeland har samma mål men slutdatum är tidigare än i Finland, 2025. Sverige har inte något slutdatum men det finns ett folkligt stöd för en bortre tidsgräns. Det visar en opinionsundersökning som undersökningsföretaget Novus genomfört på uppdrag av tankesmedjan Tobaksfakta. Drygt 40 procent av svenskarna tycker att Sverige bör sätta en bortre tidsgräns där försäljningen av tobak ska upphöra. Ett annat land som ligger i täten när det gäller att minska tobaksbruket är Australien, där landets högsta domstol beslutat att godkänna en ny lag som gör cigarettpaketerna mer avskräckande och anonyma. Det innebär att de nya cigarettpaketerna kommer att vara olivgröna, utan tillverkarens egen logga och försedda med avskräckande bilder av tobakens skadeverkningar. Sverige bör följa Finlands, Nya Zeelands, Australiens och flera andra länders exempel för att människor inte ska börja använda tobak och att de som använder tobak får stöd att sluta. Utöver att sätta upp en tidsgräns där försäljningen av tobak ska upphöra i Sverige bör Sverige införa anonyma cigarettpaket med varningstexter och bilder samt förbud mot exponering med undantag för i renodlade tobaksbutiker. Det innebär ett stort ansvar att sälja tobak, och det är angeläget att samhället effektivt kontrollerar att tobaksförsäljare respekterar de gällande åldersgränserna samt att övertramp beivras. Dessutom måste utbildning, information och den allmänna upplysningen om tobaksindustrins marknadsföringsmetoder och tobakens skadeverkningar intensifieras och stödet till tobaksavvänjning öka. Nikotin, den aktiva ingrediensen i tobak, är ett av de mest tillvänjande ämnen vi känner. Att bli beroende av nikotin är att bli ofri. Människor ska inte bli slavar under tobaksbruket. Det är därför det är så viktigt i ett liberalt samhälle att bekämpa bruket av tobak oavsett i vilken form det nyttjas. Mot bakgrund av ovanstående bör insatserna mot tobaksbruk intensifieras och Sverige liksom Finland och Nya Zeeland besluta om en tidpunkt då Sverige bör vara tobaksfritt.

Stockholm den 1 oktober 2012

Johan Pehrson (FP)